

SLOVENSKI NAROD

zveza vsak dan po polnoči, izvenredni medobje in prazniki. — Inzerati: do 30 petič 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inzerati petič vrsta 4 D; notice, poslane, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upraviteljsko: Knjižna ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Knjižna ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poslilina plačana v gotovini.

Diplomacija „jakih manir“

V beogradski „Samoupravi“ je izšel članek o diplomatih — „prijateljih jakih manir“, v katerem dobro znani član iz vodstva narodnoradikalne stranke pobija politike, ki neustojljivo napadajo našo diplomacijo in ji svetujejo osterjša nastopa, jačje mani ali močno roko.

Članek je dober, v kolikor pobija take prijatelje in zasluži vse vpoštovanje, ne strinjajo pa se z njim, v kolikor pretirano hvali našo diplomacijo in njene dosedanje metode, ki da so bile ravnodušne, pametne, dobro premišljene, spretnosti in ki da so za državo dosegle velike uspehe. Tu moramo beogradsko „Samoupravo“ opozoriti, da velik del naše javnosti ne z dovoljuje povsem delovanje naše diplomacije. Ta javnost očita diplomaciji neokretnost, neaktivnost in brezdelnost, ki je v prvi vrsti kiva, da naša država ne uživa v mednarodnem svetu zasluženega dobrega slovesa. Ta mednarodni sloves je bolj kot vsaka druga stvar v stanu, da nam predoči event, uspehe ali neuspehe naše diplomacije.

Pogledimo geografično na položaj naše države na Balkanu! Vidimo, da bi mogli igrati Jugoslovenci veliko vlogo, priložno takšno vlogo, kakor jo igra dr. Beneš v Srednji Evropi. Ni ga dogodka v Srednji Evropi, kjer se ne oglašajo drugi, Beneš. Z vztrajnimi napori je uspel tako daleč, da velja danes pri velikih zahodnih državah kot informator in glavni svetovalec za vse stvari, ki se tičejo Srednje Evrope. Kakšen vpliv si je ohranil gospod Beneš v Mali Aziji, ki je tudi njegova tvorba. Zakaj nimamo drugega Beneša za balkanske stvari? Tu bi naš Beneš imel mnogo lažjo nalogo in mnogo hvaležnejši položaj, kakor v Srednji Evropi, kjer se že križajo interesi velikih držav in razpolagajo tudi nekatere srednjeevropske države s starimi, izoliranimi diplomati. Prav tu na Balkanu je naša diplomacija odrekla na vsi črti! Tiste „jake manire“, ki smo jih doslej uporabljali napram Bolgarom in Albancem ter deloma proti Grčiji niso zalegle prav nič, ker jih tudi sicer nismo primerno izrabili. Tu je bilo na mestu povsem drugačna diplomacija, diplomacija jakih idejnih pogledov, globokih osebnosti, ki bi si znale priboriti obnem zaupanje velikih zahodnih državnikov, pa tudi respekt malih sosedov. Ni bilo inicijativ, tudi propagandni material, ki se je od časa do časa uporabljalo v našo korist, ni bil vedno točen, odnosno kompleten in jasen. Iz rok so nam končno iztrgali neizmerno konstruktivno in umestno idejo bankarskega garancijskega pakta, ki bi ga morala v prvi vrsti zagovarjati in propagirati naša država, ki je največ zainteresirana na sedanjih, relativno ugodnih balkanskih granicah in pogodbah.

O diplomatičnih uspehih napram Italiji se ne more biti govora. Popušča! Mo pri vsaki priliki, pri čemer smo postopali čisto naravnost lahko miselno. Nismo pravdočno poskrbeli, da se event. konc. je in narušanja zagarantirajo, odnosno odstopujejo z odgovorci nadaljnjih koncesij in s pristranskim reševanjem bodočih nesoglasij in vprašanj. Pa se v enem oziru smo nevarni Italiji podlegli na vsi črti: glede mednarodne propagande. In vendar je svetovna vojna pokazala, kako da je segajo uspehi dobre mednarodne propagande, ki zna braniti domača prava in žigosati n. kulturnosti in nevarnosti nasprotnikov. Kaj ve mednarodni svet o kulturnih skandalih, katerim je izpostavljena naša manjšina na Koroskem, v Primorju, na Grškem? Naša diplomacija ne razpolaga — tako menimo — z malenkostnimi propagandnimi fondy in bi mogla radi tega z lahko organizirati mednarodno propagandno poročevanje. Tudi domačih, spretnih, tujih jezikov večjih novinarjev imamo dovolj! Da bi ta stvar slovela samo na privatnih ravenih in se vršila le iz patrijotične dolžnosti od strani novinarjev, ki se slučajno mudijo v velikih zahodnih centrih, je težko zahtevati in naša žurnalistika se ni tako razvila, da bi zmogla stalne korespondente in redakcije v Rimu, Parizu, Berlinu ali Dunaju. Tu treba temeljite remedure in čimprejše samostalne organizacije mednarodne propagande. Saj se bo ta služba uporabljala izključno v zaščitne in odporne svrhe, torej ne v smislu napadanja, nego odbijanja resnici nasprotujočih vesti. Takšna propaganda se lahko združuje z gospodarsko propagando, kar bi omogočilo, da se izdatki koordinirajo in služba še pojača. Nekaj časa se je govorilo o novinarskih atašejih, ki so se tudi kreirali

Kriza v vladi?

Pred rekonstrukcijo kabineta? — Nezadovoljnost g. Pašića z Radićem. — Nesoglasja v Radićevem klubu. — Radića pošljejo v Ameriko. — Konec vlade RR v sedanji sestavi.

— Beograd, 17. dec. (Izv.) V političnih krogih se vedno bolj uveljavlja prepričanje, da je sedanja politična situacija trajno nevdržljiva in da izbruhne že v doglednem času v krhu sedanje vlade Kriza, ki bo imela za posledico bistveno rekonstrukcijo kabineta.

Splošno se domneva, da je bila narodna skupščina odložena za tako dolgi rok, to je do 29. januarja 1926. samo zbog tega, da se dá Pašiću možnost, da v tem času razčisti razmere v radikalni stranki ter izvrši potrebne spremembe v ministristvu. Politiki, ki so informirani, zatrjujejo, da ima Pašić namen zamenjati več dos danjih svojih sotrudnikov. Eno je toliko, kakor gotovo, da v rekonstruiranem kabinetu ne bo več prometni minister Anta Radčević. Najbrže izpade tudi prosvetni minister Stepan Radić. Pravijo, da Pašić ni prav nič zadovoljen z delovanjem g.

Radića. Pašićovo geslo je „srebro golik, zlato molka“, zato je skrajno nezadovoljen, da povzroča g. prosvetni minister s svojo gostobesednostjo neprestane incidente. Tudi v Radićevi stranki sami se že pojavlja rahel odpor proti vodstvu in razni vodilni poslanci bi prav radi videli, ako bi se poverila Stepanu Radiću kakak misija, ki bi ga vsaj za nekaj časa oddaljila od dnevnih politike. Zato jim je naravnost simpatičen načrt, da bi šel Radić s finančnim ministrom v Ameriko iskat posojila, urediti vprašanje naših dolgov v Ameriki in propagirati med našimi izseljenci državno ljubo.

Vsekakor prinese parlamentarne počitnice razne spremembe v državni politiki, morda tudi presenečenja o katerih je govoril tudi Ljuba Jovanović. Eno pa je pred vsem gotovo: Vlada RR v sedanji sestavi dne 29. januarja 1926. ne bo več!

Narodna skupščina proti izročitvi dr. Lukinića sodišču

Izid glasovanja: 128 poslancev za predlog, da se dr. Lukinića kazensko ne prečanja, le trije poslanci za izročitev sodišču. — Odgovorene narodne skupščine do 29. januarja 1926.

— Beograd, 17. decembra. Narodna skupščina je večeraj končala 4 dni trajajočo in deloma zelo živahno debato o obtožbi posl. dr. Eda Lukinića radi ukinitve sekvestra nad premoženjem grofa Thun-Taxisa, ki ga je dr. Lukinić odredil kot pravosodni minister. Med vsemi parlamentarnimi skupinami se je razvila ogorčena, in stranska borba, iz strankarske politične zagrozenosti so nekatere skupine skušale izkonstruirati dokaze, da je posl. dr. Lukinić kot pravosodni minister krši zakon in je zato kazensko odgovoren pred sodiščem. Tudi vladna večina je delj časa kolebala med raznimi predlogi. Vladna večina je zlasti zagovarjala stališče, da dr. Lukinić kot pravosodni minister sodno ni odgovoren, toda zagrešil je kot minister nepravilnost, ki naj jo narodna skupščina kot taka obodi. Med radićevci in radikali je bil končno dosežen sporazum, da se dr. Lukinić ne izroči sodišču, vendar mora narodna skupščina v resoluciji naglašati skrivno dr. Lukinića. Obenem zahtevajo vladni voči, da se razveljavi prvotni sklep pravosodnega ministristva o ukinitvi sekvestra in da se znova razglasi sekvester nad premoženjem Thun Taxisa.

Včeraj je narodna skupščina na dopolnanski in popoldanski seji razpravljala o dr. Lukinićevih zadevah. Razprava je bila ob 18.30 končana, na kar je predsednik Marko Trifković odredil v smislu določil poslov. nika tajno glasovanje. Od 315 poslancev je bilo v zbornici navzočih 235. Zbornica je glasovala o predlogu vladne večine, ki

ga je sestavil radićevci dr. Pernar. In ki se glasi:

Ker je vprašanje odgovornosti posl. dr. Lukinića kot bivšega pravosodnega ministra končno odvisno tudi od okolnosti, ki bi mogle pozneje nastopiti in katerih parlamentarni preiskovalni odbor sedaj ni mogel upoštevati, zato se kazenski odgovornosti ne more preudicirati.

Za predlog vladne večine je glasovalo 128 poslancev, proti predlogu pa se glasovalo 103 poslanci, štiri poslanci so se glasovanja vzdržali. Od predsednika objavljeni izid glasovanja je zbornica sprejela deloma z viharnim odobravanjem, deloma s ostrimi protesti. Za izid glasovanja je vladalo v celi skupščini napeto stanje. Galerija je bila do zadnjega kotička zasedena in tudi diplomatična loža je bila številno posečena.

Po končanem glasovanju je skupščinski predsednik Marko Trifković naznanil, da se seje narodne skupščine radi katoliških in pravoslavniških božičnih praznikov odlagajo do 29. januarja prihodnjega leta. Za ta dan je določena plenarna seja ob 10. dopoldne.

— Beograd, 17. decembra. Za izročitev dr. Lukinića sodišču so celokupno glasovali Davidovičevi demokrati, slovenski klerikali in hrvaški zajedničarji. Radikali so bili pri glasovanju razcepjeni, nekateri so glasovali „za“, drugi „proti“, tretji so se glasovanja vzdržali. Glasovanja se je vzdržal tudi večji del radićevcev.

Italijanski fašisti proti komunistom

Mnogoštevilne aretacije in hišne preiskave. — Kriza v italijanski klerikalni stranki. — Nitti odpuščen kot vseh profesor.

— Rim, 16. decembra. Fašisti so pričeli po vsej Italiji z novimi persekucijami komunistov. Fašisti, ojačeni s policijskimi oddelki, so izvedli danes v Napoli hišne preiskave pri komunističnih pristajalcih ter zaplenili vojo množino propagandnega gradiva, med tem tudi okrožnico italijanske komunistične stranke, ki zahteva od svojih zaupnikov podatke o številu komunističnih somišljenikov v raznih polkih italijanske armade. Policijski agenti so ob tej priliki aretirali 13 komunistov ter jih odvedli s kamioni v zapore.

Vodstvo popolarske (klerikalne) stranke je večeraj nadaljevalo svoje posvetovanje ter imenovalo začasni odbor, ki bo vodil strankine posle. Čeravno ne izdajajo popolaristi običajnih poročil o svojem posvetovanju, je neka agentura doznala po članu popolarskega vodstva, da so „popolarci“ na

večerašnjem posvetovanju sklenili ustanovitev nove stranke. Njen program bi tvoril nekaj kompromis med nac. centrom in popolarsko stranko. Med tem, ko nacionalni katoličani jasno podpirajo fašistovsko vlado in fašizem, bi se nova stranka omejevala na priznavanje izvršenega deštva ter bi temu primerno usmerila svoje delovanje. Nova stranka si je osvojila od stare popolarske stranke del programa ter ga prilagodila novim političnim razmeram in potrebam katoliških delavskih množic, katerih zastopnika bi bila ta stranka. Vsi tedga ne bodo sprejeti vanjo stari popolarci. Ideja Nazionale objavila: Doznali smo iz zanesljivih virov, da bo poslanec profesor Francesco Nitti, ki je ta čas v Franciji, v kratkem odpuščen iz univerzitetne službe v Italiji.

— Padova, 16. dec. Na podlagi izdane

pri nekaterih poslaništvih. Ostalo pa je pri polizkusih brez sistema. In vendar bi tako mesto zelo koristilo naši stvari n. pr. v Združenih državah ali v Južni Ameriki, kjer imamo bogate kolonije sorojakov, ki bi pomagale osvajati javno mnenje, opozarjati tamošnje gospodarske kroge na naše kraje in na ov. uvozne in izvozne možnosti med Ameriko in Jugoslavijo.

Ne, v naši diplomaciji ni dovolj inicijativ, ni velikih osebnosti, konstruktivnih in dogodke predvidevalnih diplomatov! To smo pokazali na teh hitro zbranih primerih in dokazuje tu

di zelo skromen položaj, ki ga zavzemamo tako pri zahodnih velesilah, kakor pri naših neposrednih sosedih, kjer nas kljub pokazanim „jakim maniram“ prav malo cenijo, a še manj uvažujejo!

Nismo povsem zadovoljni z našo diplomacijo, ki je preveč birokratska, strokovnita do ekese in nič velkopolezna, ker ta diplomacija ne koraka z duhom časa, ne upošteva velikanski naš gospodarski in vojaški napredek in nam ne zna priboriti temu primerno mednarodno veljavo v Evropi in na Balkanu.

trifalce je bil aretiran policijski komisar vitez dr. Adolfo Ferrarri iz Turina. Vitez Ferrarri je bil načelnik oddelka policijskih agentov. V tej lastnosti je izdal proti primerni denarni odškodnini dovoljenje za otvoritev tajne igralnice. Ravnotako je zagotovil nekaterim osebam, da poskrbi proti denarni odškodnini za otvoritev zloglasnih hiš, ki so bile svoečasno zatvorene radi razpečavanja kokaina. Vsi tedga je bila proti Ferrarriju uvedena preiskava, na

podlagi katere je bil sedaj aretiran. — Reka, 16. dec. e. Bivši legionar in poslanec za okraj Reggio Calabria odvetnik Antonio Priolo je prispel včeraj na Reko. Skupina fašistov ga je ustavila na ulici ter ga spraševala, zakaj je prišel na Reko. Ker poslanec Priolo ni hotel dati nobenega zadovoljivega odgovora, so mu fašisti ukazali, da mora takoj zapustiti mesto. Poslanec Priolo se je v resnici danes s prvim vlakom odpeljal z Reke.

Čičerin o pogajanjih s Francijo

Rusija za splošen mir. — Sovjeti odklanjajo Društvo narodov.

— Pariz, 16. decembra. Sovjetski ljudski komisar zunanjih zadev Čičerin je izjavil zastopnikom tiska, da je popolnoma zadovoljen z rezultati pogajanj s Francijo. Konstatira zlasti znatno spremembo nazorov oficijelnih krogov in širše francoske javnosti, v kolikor se tiče sovjetske Rusije. Treba pa je kljub temu pazljivo zasledovati gibanje, ki je še vedno zelo močno in naperjeno proti sovjetski Rusiji. Čičerin je prepričan, da bo protisovjetska struja v Franciji v bodočnosti izgubila ves vpliv in teren. Sovjetski veleposlanik v Parizu Rakovski obnovi takoj po svojem povratku iz Moskve pogajanja s francosko vlado. Čičerin upa, da pride kljub vsem težočam končno do popolnega sporazuma med obema državama.

Komisar Čičerin je dalje s posebnim poudarkom omenjal, da ni ničesar bolj nesametnega, kakor misel, da je Rusija sovražnica miru. Nasprotno. Sovjetska Rusija si želi miru in mir je glavni temelj njene zunanje politike. Zunanja politika Rusije stremi za končno splošno konsolidacijo razmer ne samo v Evropi, marveč

po celem svetu.

Pot k miru pa ne vodi, tako je dejal Čičerin, preko Društva narodov, katerega nam hočejo vsiliti. Naše stališče do Društva narodov je še vedno popolnoma negativno. Sovjetska Rusija želi prispeti k miru s iskrenimi sporazumi in pravičnimi pogodbami s posameznimi državami. Naše stališče do locarnske pogodbe je splošno znano. Bodočnost pokaže, ali imajo locarnske pogodbe v resnici pacifični značaj, kakor ga pripisujejo podpisniki pogodb.

Skupščinski predsednik Herriot je priredil na čast Čičerinu svečan obedi, kateremu so prisostvovali vojni minister Painleve, mornariški minister Leygues, minister javnih del de Monzie, francoski veleposlanik Rakovski, državni podtajnik zunanjih del Berthelot in drugi vodilni politiki.

Čičerin je po obedu napram novinarjem tudi naglašal željo, da bi vsi delovali za upostevanje splošnega mira, kar je bistveno načelo politike sovjetske Rusije.

Predsednik republike Doumergue je danes sprejel Čičerina v daljši razgovor.

Spor med Anglijo in Turčijo

Društvo narodov končno rešilo mosulsko vprašanje v prilog Anglije. — Mosul pripada Iraku, ki je pod pokroviteljstvom Anglije.

— Ženeva, 16. decembra. (S) Svet Društva narodov je nočjo v javni seji končno rešil mosulsko vprašanje, ki interesira Anglijo in Turčijo. Turčija ni na sejo poslala nobenga svojega zastopnika, došlo je nasprotno pismo turškega zunanjega ministra, ki opozarja, da je g. Munir bey že pred enim tednom izjavil, da so pooblaščenca turške delegacije ugasnila že pred enim tednom. Pismo obenem protestira, ker je Društvo narodov prevzelo v mosulskem vprašanju vlogo sodnika, čeprav ima po statutih vršiti le funkcije posredovalca. Svet Društva narodov je odklonil protest Turčije ter je soglasno sprejel in odobril sklep na temelju sodbe mednarodnega razsodišča. Turčija protestira dalje proti temu, da se krši s sklepom njena suverenost, ki ji pristojna nad Mosulom. Suverenost nad kako pokrajino se more spremeniti le s privolitvijo zainteresirane države.

Sklep Društva narodov o Mosulu je svet sprejel soglasno. Delegat britanske vlade minister Amery je nato izjavil, da vlada Velike Britanije v svojem in v imenu Iraka sprejema sklep sveta. Minister Chamberlain je dodal, da želi Velika Britanija sporazum s Turčijo in da ni proti njej v nikakem pogledu sovražno razpoloženja. Anglija želi, da se čimprej prično direktna pogajanja med obema vladama in upa, da se vzpostavijo dobri odnosi med obema državama. Velika Britanija je pripravljena vsak turški predlog vzeti resno v pretres.

Zasedanje sveta Društva narodov je bilo nato zaključeno.

Ženeva, 16. decembra. Britanska vlada se je obvezala, da podalša pokroviteljski mandat nad Irakom še za nadaljnjih 25 let. Svet Društva narodov je odobril mele med Irakom in Turčijo ter Mosul priznal Iraku. Ta sklep je bil danes svečano objavljen.

FAŠISTI PROTI BOŽIČNEMU DREVESU

— Bocen, 16. decembra. Izšla je na pritisk fašistov vladna prepoved za postavljanje in proslavljanje božičnega drevesa, češ da je tak način božičevanja ita tjanom neznan. Po vsej pokrajini vlada veliko ogorčenje in potroet.

BOŽIČNO DARILO ZA NEMŠKE URADNIKE

— Berlin, 16. decembra. Parlament je sprejel predlog bavarske ljudske stranke za enkratno božično darilo uradnikom. Še pred božičem se plačala skupnam I-IV podpora v višini četrtnine decemberskih dohodkov, skupnam V. in VI. v višini petine; podpora dobe tudi druge razredelbe zameščencev, sirot in vdov.

PRUSI PROTI KARNEVALU

— Berlin, 16. decembra. V pruskem deželnem zboru je bil sprejet predlog, da se glede na naraščajočo budo prepovedo vse javne karnevalske prireditve za tekočo zimo.

BOLJŠEVIŠKA PROPAGANDA MED ITALIJANSKIMI MORNARJI

— Milan, 16. decembra. V Barletto sta prispela te dni brodova „Onda“ in „Bainizza“ družbe „Libera Tricestina“ z ruskim premogom za italijanske državne železnice. Takoj po prihodu brodov je policija stikala po pristajalcih in po brodovih. Aretiranih je bilo več mornarjev, ki so bili čez čas izpušteni. Brodova sta bila v pristanišču Novorossik v Črnem morju in tam so se italijanski mornarji baje bratili z boljševiki in jim darovali tudi eno zastavo. V boljševiškem propagandnem klubu sta bila dva italijanska mornarja imenovana za častna člana. Pri preiskavi so našli dokaze za stike italijanskih mornarjev z boljševiki.

NEMŠKA GOSPODARSKA KRIZA

Berlin, 16. decembra. Z. Poostretev gospodarske krize je razvidna iz vedno večjega števila konkurzov. Uradna statistika izkazuje za mesec november 800 konkurzov. V mescu decembru znaša povprečno število dnevno prijavljenih konkurzov 30 do 35. Pričakovati je, da se bo to število v januarju in februarju še povečalo. Tudi število insolventov je z vsakim dnevom večje. Med bančnimi uradniki je vedno večja brezposelnost. Do sedaj je bilo odpuščenih 235.000 bančnih uradnikov. Neposredno pred odpustom pa je nadaljnjih 15.000 do 30.000 uradnikov.

Vladna akcija proti komunistom v Angliji

London, 16. decembra. n. Notranji minister Hicks je naprosil londonsko policijsko upravo, naj izdela poročilo o agitaciji inozemskih komunistov v Angliji. Sklepa se, da namerava notranji minister po tem poročilu uvesti ostro akcijo proti komunistom.

Borzna poročila

Borze danes niso poslovale. Predborza v Carlju je notrjala 17. decembra: Beograd 9.185, Pariz 18.925, London 25.125, Newyork 517.875, Milan 22.88, Praga 15.35, Dunaj 73.075.

Za očuvanje ljubljanske univerze

Resolucija političnih strank kulturnih, gospodarskih in stanovskih organizacij.

V zadnjem času so prihajali glasovi, ki so vzbujali sum, da namerava prosvetna uprava ljubljansko univerzo ali popolnoma ukiniti ali pa jo vsaj okrniti. Govor g. ministra prosvete v Mariboru je na žalost potrdil, da obstajajo v tem oziru namere, katerih obsega sicer še ni mogoče dognati, ki pa sigurno stremijo za delno demontacijo ljubljanskega vseučilišča.

Podpisane politične stranke, kulturne in gospodarske organizacije smatrajo zato za svojo patrijotično dolžnost opozoriti kraljevsko vladu, Narodno skupščino ter celokupno jugoslovensko javnost, da smatrajo vsako okrnitev ljubljanske univerze kot atentat na življenske, kulturne in nacionalne interese celokupne države, zlasti pa njene napram zapadu in severu najbolj eksponirane slovenske pokrajine.

Slovensko vseučilišče v Ljubljani je bilo že našim dedom ideal, kojega uresničenje so onemogočali avstrijski tlačitelji, da bi Slovence vzdrževali pod neposrednim vplivom germanske ekspanzije, in za katero so se Slovenci ob vneti dejanski in moralni podpori Srbov in Hrvatov v vso vztrajnostjo in poštvalnostjo nad pol stoletja borili. Po prevratu je postala ustanovitev ljubljanske univerze najpopolnejši izraz naše duhovne in politične osvoboditve izpod tujega jarma. Ona je pred vsem svetom dokaz popolne kulturne enakopravnosti Slovencev v Jugoslaviji, a istočasno je ustanovljena kot žarišče notranjega edinstva Slovencev, Hrvatov in Srbov na prehodu naše države iz vzhoda na zapad.

V globokem spoznanju tega eminentnega državnega in nacionalnega pomena sta prva jugoslovenska vlada in prvi jugoslovenski parlament soglasno sklenila ustanovitev ljubljanske univerze, kar je bilo takrat ocenjeno kot eden najvažnejših konstitutivnih aktov kraljevine SHS.

Ljubljanska univerza, na kateri vzajemno delujejo znanstveniki iz vseh delov našega naroda, in na kateri slovenščina in srbohrvaščina enakoveljavno služita najvišjim prosvetnim ciljem kakor se tudi zbira na njej mladina iz vseh delov države ter se utrjuje v duhu bratskega razumevanja, medsebojnega spoštovanja in medsebojne ljubezni, je znanstveni institut, kojega ogromni politični in nacionalni pomen ni v nobenem razmerju z žrtvami, ki jih država zanj doprinese.

Rotimo vse merodajne činitelje, da opuste vse kar bi motilo mirni razvoj tega najvišjega kulturnega zavoda in prosimo, da mu nasprotno naklonijo vso svojo dobrohotnost in podporo, da bo mogel v najpopolnejši meri izpolnjevati svojo vzvišeno nalogo, za katero tako smotreno in tako resno stremi.

V Ljubljani, dne 16. decembra 1915.

Mestni odbor Nar. radikalne stranke. — Načelstvo Slov. ljudske stranke. — Oblastna organizacija Samostojne demokratske stranke. — Načelstvo Nar. soc. stranke. — Zbornica za trgovino, obrt in industrijo. — Odvetniška zbornica. — Zdravniška zbornica. — Notarska zbornica. — Društvo »Pravnik«. — Inženirska zbornica. — Delavska zbornica za Slovenijo. — Jugoslovenski Sokolski Savez. — Orlovska zveza. — Zveza kulturnih društev. — Glasbena Matica. — Prosvetna zveza. — Slovenska Matica. — Leonova družba. — Jugoslovenska Matica. — Krščanska socialna zveza. — Udruga jugoslov. učitelstva. — Profesorsko društvo. — Svet slušateljev ljubljanske univerze. — Narodna Galerija. — Slovanska zveza. — Jugoslov. novinarsko združenje. — Kolo jugoslov. sester. — Dramatično društvo. — Znanstveno društvo za humanistične vede. — Muzejsko društvo.

Politične vesti

Občinske volitve v Novi Gradski so vršile zadnje nedelje. Volitev se je udeležilo šest strank in so dobile liste HSS 5 mandator, federalisti tudi 5, demokrati 4, radikalni 2, obrtniki 1 in židje tudi 1 mandat.

Garibaldi in Musolini. Nedavno smo šteli, da je potomec slavnega junaka Garibalija prišel v očrno navzkrižje z današnjim vladodržcem Musolinijem in njegovim fašizmom. To pokazuje, da je Garibaldi ostal zvest pravičnim načelom svojega velikega očeta. Garibaldiv rod je redka prikazen med italijanskimi raso, t. i. viteški rod v pravem smislu besede. Ko je stari Garibaldi dosegel osvoboditev in udejševanje Italije, je privoščil isto tudi drugim zaslužnim narodom. Ko se je pred petdesetimi leti pričela vstaja v Bosni in Hercegovini, je razvil Garibaldi po celi Italiji živahno agitacijo, da so se po vseh večjih italijanskih mestih ustanovljali podporni odbori in da so šli italijanski prostovoljci na pomoč slovanski raj v Bosni in Hercegovino. Takoj po izbruhu vstaje je pisal Garibaldi nekemu prijatelju v Trst:

»Če bi ostal tudi samo en vstaš v Hercegovini, mora se mu pomagati. Upam, da bodo možgati vztrajali do spomlad. Povejte hrabrim junakom, da ves svet občuduje njihovo heroizem. Pozdravite jih pristočno. V Rimu, dne 30. oktobra 1875.« Pozneje je Garibaldi razglasil v listu »Il Secolo« navodila italijanskim prostovoljcem, ki so šli v Bosno in Hercegovino: »Italijanski prostovoljci naj si predvsem prisvojijo jugoslovenski jezik, kar je mladim ljudem lahka stvar. Naj časte jugoslovenske žene, kakor svoje lastne matere in sestre, naj prizanašajo narodnim navadam in segam, naj se borijo hrabro na strani tega naroda, katerega napredek se je zakasnil. Turško barbarstvo je zadrževalo izobrazbo ubogega slovanskega naroda, ki je zelo nadarjen in zdrav. Bodite unverjeni, da bo ta narod, ko doseže svobodo, dobil tudi znanost in omiko evropsko.« — Kako pa postopa Musolini in njegov fašizem proti našim, evropsko izobraženim rojakom v Primorju!

V. I. Križanovska:

127

V kraljestvu nesmrtnih

Vročje postaja, draga prijatelja. Vrnimo se. Pri večerji se zopet vidimo. Vrnili so se v dvorec. Dahir in Supramati sta si v spremstvu Narajane ogle, dala dragocene umetnine in starinske rokopise iz raznih stoletij. Čas je hitro minil in solnce se je nagibalo k zatonu, ko sta Dahir in Supramati naposled utrujena legla na divan in zaspala.

Zbudil ju je Narajana. — Pojdimo večerjati! Solnce je zašlo, zrak je topel in duhteč. Lepo je živeti celo napol, kakor živim jaz. — Je dejal smeje. — Pred večerjo vama priporočam kopel, da se malo osvežite.

Čez pol ure je spremil deček Dahirja in Supramatija v krasno jedilnico, kjer je stala bogato obložena miza. Narajana je vsal in prijatelji so sedli za mizo. Večerja je bila imenitna. Tudi to pot se je gospodar zadovoljil z mlekom in sadjem. Bil je vesel in izredno zgovoren tako, da je prijatelja nista dolgočasila. Bila je že noč, ko so odšli na teraso. Milijarde zvezd so migljale na temnem nebesklovu in mesečina se je razlivala po okoliščih.

Videč, da se goste zamišljeno ozirata po divni pokrajini, je položil Narajana Supramatiju roko na ramo rekoč:

— No, kaj praviš? Ali se ti zdi še vedno bedasta moja želja, odpočiti se v tem čudovitem kraju in uživati to, kar mi nudi sedanjost, namesto da hrepenim po neznanim cilju in dvomljivi sreči?

— Nehaj vznemirjati Supramatijevo dušo v trenutku, ko se hoče posvetiti višjemu znanju, ki zahteva mir in napetost vseh umstvenih sil, — je dejal Dahir.

Nasprotno. Baš v trenutku, ko hoče storiti naj večjo neumnost, ko se hoče živ pokopati, je treba govoriti z njim resno ter mu predočiti vse lepote življenja.

Prav nič mi ni do življenja in nasladi. Neprimerno bolj me zanimajo nova obzorja, za katerimi si skrivajo veliki problemi, — je odgovoril Supramati smeje.

— Vidim, da si nepoboljšljiv. Ti preziraš življenske nasladi, jaz pa ne morem živeti brez njih. Kot gost se moraš udeležiti koncerta in baleta, ki ga priredim nocoj vama na čast.

— Vse kaže, da je tvoj dvorec krasno urejen. Zelo rad bi poslušal koncert, pa tudi balet me zanima. Sovražim sicer posvetne zabave, vendar pa priznam, da ni pravila brez izjeme in ta izjava naj bo nocojšnji večer. Tvoj zborni okus nama jamči, da bo prireditelj res zanimiva, — je pripomnil Supramati.

Narajana je vzdihnil.

— Žal nimam več za razpolago takih sred-

tev, kakor sem jih imel poprej. Toda v prostranstvu se vedno najdejo dobri muzikanti. Tu v jezzeru je mnogo krasnih bajaderk, ki so utonile na veliko žalost braminov.

— Narajana, rotim te, nikar ne obujaj mrtvih krasotic! Za tako prireditve se ti lepo zahvalim! — je vzkljnil Supramati ves prestrašen.

Gospodar se je ironično nasmehnil.

— Nikar ne kriči! Pomiri se, dragi prijatelj! Nikogar ne bom obujal od mrtvih. Ore za navadno materijalizacijo, ki obeta enak užitek poklicanim duhovom in nam. Ko pa napoči jutranja zarja, se vrnejo vsi igralci v zagrobno življenje. Lahko se torej mirne duše udeležiš koncerta in baleta.

Narajana se je obrnil in udaril trikrat po bro-nasti plošč.

Takoj sta prihitela dva mlada služabnika. Prvi je prinesel trinožnik, drugi pa šatulo. Narajana je vzel iz šatule stekleničko in škaflico. Izgovoril je formulo za klicanje uhov, vili na žerjavico nekaj kapljic rdeče tekočine in vrgeč ščipec praška.

Takoj se je dvignil iz trinožnika oblak gostega dima. Nato so začela švigati na vse strani škre in naposled so se pojavile krvavo rdeče oble, ki so se dvignile visoko v zrak in razpočile. Nekatere so popadale v jezero in voda je zašumela. Nato je bilo zopet vse tiho.

Kar so se pojavili od vseh strani beli oblaki. Zbirali so se kraj terase. Narajana je stal kakor

drvesnico v Šiški. Je morala na novo zasadi-ti drvesnico na Poljanah, zato v teh letih ni bilo toliko drves, kakor jih je družba druga leta izdajala svojim članom. Šele v prihodnjem letu je pričakovati, da bo družba mogla odlati 8 do 10.000 drvesc. Lani je bilo oddanih 1335 komadov.

Poljedelstvo je družba v tej dobi pospeševala z dobavo dobrega semena in umetnih gnojil, z razširjevanjem dobrih kmetijskih strojev in z dobavo umetnih gnojil, z razširjevanjem dobrih kmetijskih strojev in z dobavo umetnih gnojil. Istotako se je družba vsestransko trudila za pospeševanje vinarstva in kletarstva, sadjarstva, konjeje in živinoreje sploh.

Blagovni promet je znašal leta 1923 269 vagonov blaga v vrednosti 12.726.402 dinarjev. V letu 1924. pa je 189 vagonov v vrednosti 6.630.873 Din. Blagovni promet je znatno nazadoval in ravno to pomenja, da je v družbi že del časa akutna kriza.

K debati o tajniškem poročilu so se oglašili Vodopivec iz Krškega, Makar iz Metlike in Černe iz Šiške. Predsednik je vsem trem dal potrebna pojasnila. Ob sklepu lista občni zbor še ni bil končan.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.
Začetek ob 20. zvečer.
Četrtek, 17. decembra: »Veronika Deseniška«. Red B.
Petek, 18. decembra: Zaprtlo.
OPERA.
Začetek ob 1/2 20. zvečer.

Četrtek, 17. decembra: Zaprtlo. (Skušnija za slavnostni koncert).
Petek, 18. decembra: V Unionski dvorani: Koncert v proslavo rojstnega dne Njegovega Velikanstva kralja Aleksandra. V. Novakova simfonična pesnitev za soli, zbor in veliki orkester. Izvajajo: ga. Lovsetova, gg. Betetto, Banovec, sto članov zboru Glasbene Matice, operni orkester, pomnožen s člani orkestralnega društva Glasbene Matice in muzika Dravske divizijske oblasti. Dirigent N. Stritof.

Iz »Društva slovenskih književnikov«

Na šestanku Društva slovenskih književnikov v torek 15. t. m. se je izvršila v smislu društvenih pravil kooptacija novih članov in obnem konstituiranje novega odbora, katerega člani so: predsednik Oton Zupančič, podpredsednik Fr. Finžgar, tajnik Anton Podbevšek, blagajnik Fr. Albreht, odborniki: Vida Jerajeva, Vladimir Levstik, Josip Vidmar in dr. Franc Kidrič.

Ob tej priliki se je sklenilo, da bo priredilo društvo v ljubljanskem gledališču Prešernovo proslavo skupno z gledališčo upravo ter da se razpiše poseben honorar za najboljšo enodeljanko o Prešernu. Proslava se bo vršila meseca januarja. Nadaleje je bilo sklenjeno pristopiti k mednarodnemu društvu »Association Littéraire Artistique Internationale« in se udeležiti konference o tej zadevi v Zagrebu 21. t. m.

Na dnevnem redu je bilo precej nujnih zadev, tako da se bo vršila v torek 22. t. m. ponovno odobrova seja. Na tej seji bo treba razčistiti več organizatoričnih vprašanj in začrtati smernice za društveno delovanje v prihodnjem letu. Podporni fond za slovenske književnike še vedno ni urejen. V tem oziru bo treba, da prisloži društvo na pomoč celokupna slovenska javnost.

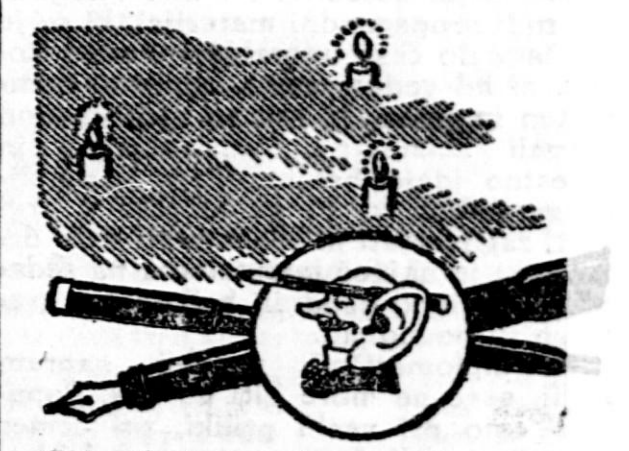
— Komorni koncert. G. profesor Ravnik in brata Rihard ter Ladislav Zlaka so priredili večerj v filharmonični dvorani prelepo uspeši komorni koncert, na katerem smo slišali V. Novaka Trio quasi una ballata, skladbo, ki kaže v minijaturi silan duh in velikansko znanje mojstra »Viharja«, ki ga bomo čuli v petek. R. Straussa Sonato v Es za gosli in klavir je siropopetno delo, polno gonilne sile, močnih zasnov, pa tudi sentimentalne sladkosti, mladostna skladba držeča se še umerjenih harmoničnih tvorbo in klasične sonatne oblike. Smetana je v svoj Trio v g. izlil svojo češko dušo, ob spominih na izgubo svoje bierke zdaj plakal, zdaj se smehljaj, vedno priprost in lahko umiliv. Najlepši je drug stavek.

Vse tri skladbe so umetniški prinesli

— Posetnike slavnostnega koncerta v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra I., ki se vrši v petek 18. t. m., opozarjamo, da si kupijo vstopnice že v predprodaji, ki se vrši danes v četrtek in v petek v Matici knjižarni ter na večer koncerta od 7. ure dalje pred koncertno dvorano. Prav posebno opozarjamo še na besedilo in tematično razlago dela, ki se dobi v predprodaji po 4 Din. Koncerta priredi Uprava narodnega gledališča s sodelovanjem Glasbene Matice ljubljanske.

— Novo gledališče v Subotici. Mesto Subotica je že deset let brez gledališča, ker je poslopje pogorelo. Mestni svet je sedaj sklenil zgraditi lepo in veliko poslopje, kjer bo prostora za 750 gledalcev. V ta namen ima mestna občina že nad poldrugi milijon dinarjev.

— Jubilejna izdaja Tolstega del. Hčerka velikega ruskega pisatelja Leva Tolstega A. L. Tolsta, namerava v kratkem izdati jubilejno izdajo vseh del svojega očeta. Izdaja bo vsebovala 91 zvezkov.

Zahtevajte pri Vaših Božičnih nakupih izrecno praznične Penkala
Penkala svinčniki od D.13 naprej
Naliv držala s 14 kar. zlatim peresom od Din.120- naprej

zamaknjen in nadziral njihovo kretanje. Kmalu je razdelil veliko teraso krasen bel zastor. Nato se je začela čudna muzika, zmes človeških glasov in nekih neznanih instrumentov. To ni bilo niti petje, niti orkestralni zvoki.

Kakor začaran je poslušal Supramati to muziko. Kar se je začel nad jezerom zamolkel ropot. Supramati se je ozrl in zagledal val, ki se je penil in naglo blizal bregu. Ko je butnil ob stopnice, se je pojavilo več ženskih bitij, ki so se lahno zrla po terasi.

Narajana je vrgele v žerjavico še malo praška in dim se je začel valiti v obliki spirale proti prozornim bitjem. Kmalu je stopilo na teraso šest, na videz živih žensk. Prakrile so roke na prsih in se nizko priklonile pred Narajano.

Bile so divne indijske deklice v cvetu mladosti. Skozi prozorne tunike se je videl vsak gib njihovih krasnih teles. Vsaka je imela na glavi, vratu in rokah polno draguljev.

Narajana je izgovoril v indijskem jeziku nekaj besed, nato je sedel na divan ter posadil kraj sebe svoja gosta.

Tisti hip so zažarele v rdečastih oblakih električne žarnice in bajaderke so začele plesati. Kakor na krilih so se vrtele ali pa sestavljale živne plastične kupine, v katerih je bilo toliko življenja in strastnih kretanj, da se je Supramatiju zdelo, da vidi poosebljeno izkušnjava.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 17. decembra 1926.

— Praznovanje kraljevega rojstnega dne. Danes slavi Nj. Vel. kralj Aleksander svoj 37. rojstni dan. Z vladarjem praznuje ta dan vse rodoljubno, domovini in kralju vdano prebivalstvo. Tudi Ljubljana se je praznično odela. Z vseh javnih poslopij in privatnih hiš vibrira državne in narodne zastave. Po božjih hramih so bile zahvalne službe božje, ki so se jih udeležili predstavitelji vojaških in civilnih oblasti in številno občinstvo. V vladni palači je veliki župan dr. Baltić sprejemal čestitke. Državni uradi danes ne poslujejo in po solah ni pouka. Tudi prodajalne so bile v času, ko se je vršilo cerkveno opravilo, zaprte. Zvečer je proslava kraljevega rojstnega dne v gledališču, častniški zbor pa proslavi rojstni dan svojega vrhovnega poveljnika s posebno svečanostjo. Prepričani smo, da bo ena kakor druga prireditelj številno posečena, ker vsi sloji naravnost tekmujejo, da dokumentirajo svojo zvestobo in udanost narodnemu svojemu vladarju.

— Odkritje Strossmayerjevega spomenika. Odbor za Strossmayerjev spomenik je na svojih zadnjih sej sklenil, da se odkrije Strossmayerjev spomenik v Zagrebu prihodnje leto na dan smrti velikega vladke. To bo gotovo ena največjih slavnosti, kar jih je kdaj bilo na slovenskem jugu, ker se je bo udeležili zastopniki vseh slovenskih narodov. Treba bo pravočasno poskrbeti, da bodo na teh svečanostih dostojno zastopali tudi Slovenci, ki časte v velikem apostolu slovenske vzajemnosti enega največjih svojih prijateljev.

— Kraljev prihod v Zagreb. O kraljevem prihodu v Zagreb za katoliške božične praznike piše glavno Radičovo glasilo Dom: »O prihodu in bivanju Nj. Vel. kralja v glavni mestu Zagrebu so listi približno preuravnjeni in netočne vesti. Z ozirom na to je treba ugotoviti trije: 1. da so v okolici Nj. Vel. kralja resno razpravljali o tem, da bi kralj in kraljica preživela katoliški božič v glavni mestu Hrvatske in da bi tu bivala pet do šest in celo mogoče 10 do 14 dni; 2. da naj bi bilo bivanje skromno in preskrbo brez vsakih oficijelnih priprav in sprejemov; 3. da Nj. Vel. kraljstva vendarle ne zanemari s kulturnim, gospodarskim in socialnim napredkom našega hrvatskega selštva. Odkritje o bivanju se ni izrecno, zlasti se ne ve točno, kako dolgo nameravata kralj in kraljica bivati med Hrvat. Samoposebni je uveljaviti, da imelo to bivanje, če do njega pride, velik mednarodni in notranji pomen, ker bo to nov dokaz, da se vse naše javne priroke stalno in sigurno urejajo in stabilizirajo v duhu narodnega sporazuma in seljske demokracije.« — Tako »Dom« o kraljevem bivanju v Zagrebu.

— Ukaz o napredovanju oficirjev. Nj. Vel. kralj Aleksander I. podpisal danes povodno svojega rojstnega dne velik ukaz o napredovanju oficirjev. Minister vojne in pomorščine Dušan Trifunović je na svoji avdijenci ta ukaz predložil kralju.

— Posojilo beogradske občine. Beogradska občina je sklenila najeti v Ameriki večmilijonsko dolarsko posojilo. Ameriška bančna skupina Max Daniel ponuja občini posojilo v znesku 10 do 12 milijonov.

— Redukcija ministrstev. V radikalnem klubu se prične prihodnje dni razprava o novem zakonu, ki ga namerava predložiti vlada glede centralne državne uprave. Po tem zakonu se ima skrajšati število ministrstev in državnih podtajnikov. Z istim zakonom se končno tudi izvede 20% redukcija državnega uradništva v osrednji upravi. Obenem se zmanjša tudi število vladnih avtomobilov, ki jih imajo posamezni ministri na razpolago.

— Za pogozdovanje Krasa je dovolilo ministrstvo za šume sledeče kredite: za srez Sela 180.000 Din, za Kastav 42.000 Din, za srez Crkvenica 200.000 Din, za srez Novi 67.000, za srez Krk 184.000 Din, za dele bivše vojne krajine, ki spadajo danes v področje senjskega inšpektorata, 300.000 Din, za pogozdovanje na otoku Rabu 320.000 dinarjev, a za otok Pag 63.000 Din.

— Spomenico univerzitetnega sveta Ljubljanske univerze priobčuje pod naslovom »Manifest« v celoti tudi beogradska »Politika«.

— Vis brez brzojavne zveze. Ze pred štirimi meseci se je pokvaril kabel, ki je spajal otok Vis s kopnim, a se do danes ni ugovarjal, da je Vis važno tržišče za vino in za drugo industrijo.

— Zveza trgovcev v Zagrebu za legalno trgovino. Ker je bilo zadnja dva meseca v Zagrebu napovedanih 59 konkurzov, je savez zagrebških trgovcev posredoval pri državnem pravdnistvu, naj se postopa stroge proti trgovcem, ki delajo spekulativne konkurze. Državno pravdnistvo je vsled tega odredilo, da se vsakega takega spekulant vakuine v preiskovalni zapor. Prvega so zaprli trgovca Gjezo Rossmanna.

— Praktična novost na italijanskih železnih. Italijanski prometni minister je odredil, da se uvedejo na vseh potniških in brzih vlakih numerirani sedeži. Na vsaki vojni karti bo označena številka sedea.

— Četrta velika dobrotinica Jadranske Straže. V proslavo 1. decembra je poklonil Jadranski Straži 10.000 Din Tonko Milič, ravnatelj Adria-Bauxita v Šibeniku, ter postal četrti dobrotinik te važne naše institucije (prvi je bil Nj. Vel. kralj Aleksander, drugi Franc Petrinović, tretji pok. Milan Pavlovič).

— Iz krogov hišnih posestnikov nam pišejo, Komuniste se pri nas preganja s svo energijo, a žal je po eni strani, po drugi pa se s prav isto energijo neguje. Dokaz temu je stanovanjski zakon, ki sloni povsem na temeljih komunizma. Res je, da so stranke obžalovanja vredne, ker ne do-

be stanovanj, a prav pa to ni, da nima lastnik hiše toliko pravice, da bi si smel za se ali za svoje družinske člane v lastni hiši vzeti tako stanovanje, kakršno potrebuje. So sicer izjeme, da imajo nekateri hišni posestniki kar po osem in tudi več sob, dočim nima drugi niti dveh. To ni v redu. Pravica bi vendar morala biti enaka za vse. — Gotovim strankam seveda, je ta komunistični po vsem vseh in že se gibljejo da se stan. zakon zopet podaljša. Kaj bi rekla stranke, če bi si hišni lastnik svojih pravico do njih sobne opreme in bi si od njih vzel, kar potrebuje, češ ležite na eni postelji in sedite na enem stolu trije, drugo potrebujem jaz. Gotovo bi protestirali proti takemu komunizmu s svo odločno stjo. Hišni posestniki zahtevamo, da se stan. zakon ukine in prepusti naj se, da to sadevo uredi hišni posestniki in stranke med seboj po svoje. Za milijone, ki se porabljajo sedaj za stan. urad, naj se raje zidajo stanovanjske hiše, in mnogo bo pomagano. Tudi naj država zida vsaj za svoje urade potrebna poslopja, svojim uslužbencom pa naj da toliko stanarin, da si morejo najeti stanovanja tudi v novih hišah. Če se to zgodi, bo stanovanjske misarje konec takoj in odpravljen bo tudi kri- vični komunizem.

— Predavanje o Prešernu. »Vreme« piše: »Po naredbi ministra prosvete St. Radiča so se po vseh naših srednjih solah vršila predavanja o Prešernu, največjem slovenskem pesniku-liriku. Predvčerajšnjim so se vršila predavanja o našem priznanem književniku Janku Veselinoviču.

— Manifestacija zborovanja državnih nameščencev in upokojencev se vrše v nedeljo 20. t. m. ob 10. uri dopoldne po vseh večjih krajih naše države. Na teh zborovanjih bodo javni nameščenci ponovno opozorili vlado na njeno dolžnost ter dvignili glas proti vednemu odlaganju rešitve njihovih vitalnih vprašanj. V Sloveniji se bo zborovalo v Mariboru, Ptuj, Celju, Krškem, Novem mestu, Kranju in v Ljubljani. V Ljubljani je »Osrednja Zveza javnih nameščencev in upokojencev za Slovenijo« sklicala takšno zborovanje v »Ljudski dom«.

— Hišne posestnike ljubljanske in okoliške pozivlja pokrajinska Zveza društev hišnih posestnikov v Ljubljani, da se polnoštevilno udeleže shoda v nedeljo dne 20. t. m. ob 11. uri dopoldne v veliki dvorani Narodnega doma v Ljubljani. Shod sklicuje vse gospodarske organizacije ljubljanske radi nujne in prepotrebne revizije zakona o taksah, ki zlasti hišne posestnike neverjetno hudo obremenjuje in onemogočuje radi previsokih pristojbin pravi promet med nemilčinnami. Prenosne takse pri prodaji dedščin so neprimerno visoke, v nadaljnjem pa je zakon o taksah sedanemu času popolnoma neprimeren, je nejasen, zato je neobhodna in nujna potreba, da se ga podvrže reviziji.

— Popravek. V včerajšnjem poročilu o papeževem političnem govoru je citati v začetku četrtega odstavka »Glede razmerja Vatikanu do držav je omenil glede čilške republike... (in ne češke) da se je izvedla ločitev cerkve od države« itd.

— Prof. dr. Miljkov v Pragi. Ruski politik prof. dr. P. N. Miljkov je prispel 14. t. m. iz Pariza v Prago. Tu priredi ciklus predavanj o Rusiji in ruski emigraciji. Po končanih predavanjih, ki bodo trajala 14 dni, se prof. Miljkov vrne v Pariz.

— Sarajevski časopis o Slovenkah. »Slobozna Štampa« je priobčila dne 15. t. m. pod šifro — zelo simpatičen članek »Naše Slovenke«, ki piše: »O Slovenkah se ne sliši dosti, a vendar so najkulturnejše izmed vseh Jugoslovenk. Delavne kot mrlavlj, resne, samozavedne, iznajdljive, da morejo biti vzor posebno ženskam v naših krajih, kjer prevladuje nagnjenje k nedelavnosti in lahkomu življenju.«

— Naval kidačev snega na Dunaju. V torek 15. t. m. ponoči je zapadel na Dunaju sneg. Drug dan zjutraj je bil velikanski naval brezposelnih delavcev na posamezne okrajne magistratne urade. Brezposelni so se javljali za kidanje snega. Naval je bil tako silen, da je morala policija intervenirati. Za odpeljavo snega so najeli 3.700 delavcev. Sneg so odvažali z avtomobili. V akciji pa je bilo tudi nad 132 motornih snežnih plugov.

— Smrtna kosa. Včeraj je po dolgotrajni bolezn umrl g. Karel Turk, tipograf. Pokojnik je bil v krogih, ki so ga poznali, spoštovana in priljubljena oseba. Bil je vester v svojem poslu, več v svoji stroki. Pogreb bo v petek, 18. t. m. ob 14. iz Vrhovčeve ulice 9. na pokopališču sv. Križu. Blag mu spomin!

— Izgnan je iz naše države za vedno 22letni Stefan Timošek, avstrijski državljani iz Leobna.

— Neznano utopljenko so potegnili dne 14. t. m. iz Save v bližini postaje Kreenke. Ženska je bila 30 do 40 let stara, manjše bibe postave, okroglega obraza, kostanjevih las, zdravih zob. Obležena je bila zelo revno. Značkov nasilstva na trupu ni bilo opaziti.

Iz Ljubljane

— Z ljubljanske univerze. Na gradbenem oddelku tehnične fakultete so napravili dne 12. t. m. diplomski izpit za gradbene inženirje. J. Josip Črnič iz Verda, Stojan Globočnik iz Kranja, Ivan Golob iz Podvinca in Jože Lah iz Ostrožnega.

— Geografsko društvo v Ljubljani. V soboto dne 5. t. m. se je prenosovalno Geografsko društvo, ki je bilo doslej zgolj društvo akademikov-geografov, v matico, ki naj zbere okrog sebe vse prijatelje domače geografije. Že dosedanjí lepi uspeh društva je vzbudil upravičeno zaupanje, da bo njegovo prizadevanje zelo uspešno razvoju našega domoznanstva. Javnost se je zanj začela živahno zanimati, ko jo je predstavil 1. zvezek »Geografskega vestnika«.

ki je poleg beogradskega »Glasnika« doslej edini geografski strokovni list v naši državi. Občni zbor, ki so se ga udeležili poleg dijaštva odlični zastopnik geografske vede na univerzi in izven nje, je podal pred, gled dosedanjega dela in nove smernice za bodočnost. Pokazalo se je namreč, da v dosedanjem obsegu društvo ni moglo zadostiti svojim velim nalogam in težnjam. Izpremenjena pravila omogočajo sedaj aktivno sodelovanje širšemu krogu, ki se je vabilo društva tudi odzval. — V novi odbor so izvoljeni sledeči g. dr. V. Bohinec predsednik, prof. A. Melik podpredsednik, M. Miklavčič tajnik, dr. J. Rus blagajnik, O. Reja knjižničar, prof. S. Kranjec in P. Blaznik odbornika. Novi odbor si je zastavil pomembne naloge; prva med njimi je pač izdajanje »Geografskega vestnika«, čigar druga številka z izbrano, aktualno vsebino je že v tisku in bo v kratkem izšla. Predavanja znanstvene vsebine, ki jih je društvo prirejalo že doslej, se bodo vršila odlej zopet redno vsak mesec. Zasnovan je tudi načrt za zbiranje slovenske geografske bibliografije, kakor tudi terminološke gradiva. O tozadevnem delu bodo se poročali. Z Geografskim društvom smo končno tudi Slovenci dobili ustanovo, kakršne se udeležujejo drugod že davno. Naša dolžnost je, da svojo zemljo proučujemo in spoznavamo. Če nam Geografsko društvo to delo olajša s tem, da ga enako usmerja in znanstveno poglajba, moremo biti za to le hvaležni. Od naše javnosti pa pričakujemo, da bo stremilej agilnih geografov podpirala po svojih močeh. Društvena članarina znaša 10 Din; ustanovni člani so tisti, ki naklonijo društvu 500 Din. Podporni pa oni, ki preplačajo letno članarino. Naročnina za »Geografski vestnik« je 50 Din na leto. Sedež društva je v Geografskem inštitutu univerze.

— Nova družba za skladiščenje in spedičjo blaga. Pod vodstvom Jadransko-podunavske banke v Beogradu se je ustanovila v Ljubljani družba: Javna skladišča z o. z., pri kateri so poleg banke udeležene tri ugledne ljubljanske tvrdke. Nova družba je kupila cel kompleks zgradb 1. ljubljanskega javnega skladišča Krisper & Tomazič na Dunalski cesti 33, kjer je sedaj poslovala Balkan d. d., ki radi likvidacije preneha s poslovanjem. Družba se bo bavila z vskladičenjem in spedičjo blaga ter začne poslovati z novim letom.

— Zbor »Starošinske zveze Triglav«. Se bo vršil v nedeljo 20. t. m. ob 14. v »Celjskem domu« v Celju. Iz Ljubljane se udeleži zbor 10 do 12 bivših Triglavov. Skupni odhod iz Ljubljane ob 7.43 zjutraj. Po prihodu skupen zajutek, popoldne pa skupno kosilo v »Celjskem domu«.

— Povratek iz Celja zvečer ob 19. Pozivamo starešine »Triglava« izven Ljubljane, da se pridružijo Ljubljankom, ker bi ne bilo prav, ako bi bila na ocnem zboru »Starošinske zveze« zastopana samo Ljubljana.

— Mestna Oruga Ljubljana priredi ob priliki 10-letnice umika hrabre srbske vojske čez Albanijo, v soboto dne 19. decembra ob 20. uri predavanje v salonu gostilne Mrak na Rinski cesti. O lunastvu kralja Osvoboditelja in njegove vojske bo iz prijaznosti predaval znani jugosl. dobrovoljec g. prof. Jeras. Vabimo članstvo vseh mestnih organizacij in p. n. narodno zavedno občinstvo, da se te prireditve čim številneje udeleži. — Vstop prost. — Mestni odbor.

— Zrebanje številk loterije Jugoslovenske Matice se vrši neprekinjeno v nedeljo, dne 20. t. m. in sicer javno ob 15. (3.) uri pop. v Narodnem domu (prejšnji restavracijski prostori). Prvi dve izžrebanji številki zaneta vsaka po eno motorno kolo. Ostalih 25 pa vsaka po eno navadno kolo. Srečka stane 10 Din in so samo se do petka napredaj v raznih ljubljanskih trafikah in v Tiskovni zadrugi, odnoeno v soboto tudi še v pisarni Jugoslovenske Matice, Seienburgova ul. 7. II. nadst. Zunanji naročniki naj svojemu naročilu srečk pri ložjo odpadajoč znesek. Srečke, ki ne bodo plačane najkasneje do 19. t. m. do 6. ure zvečer, ne bodo veljavne.

— Vodstvo Mladinskega doma na Kodeljevem naznanja, da se bo zrebanje efektne loterije vršilo že 17. januarja.

— Mrav v Ljubljani. Snovi ob 21. — 60 C. zračni tlak 766.8, danes ob 7. zjutraj — 14 stopinj C. zračni tlak 771, opoldne — 8.50 C. Zjutraj megleno, popoldne deloma jasno. P. n. trgovce in industrijske Podporno društvo slepih kar najljubšeje napreša, da po možnosti prispeva v blagu ali denarju nam bednim slepim in naši deci. Vse mladost sprejema pisarna Podporne družstva slepih, Wolfova ul. 12 (dvorišče) Ljubljana. Na željo pošljemo tudi po ložnice. — Podporno društvo slepih v Ljubljani.

— Najnovejša bluza, otroške in damske obleke, priporoča Krištofič-Bučar, Stari trg.

— Opozarjamo na današnji inšert glede okasnele prodaje briljantnih in bisernih nakitov. — Jos. Eberle, Ljubljana, Mestni trg 17. 2091n

Iz Celja

— Cedenki izkaz mestne klavnice. V tednu od 7. do 13. t. m. se je zaklalo: 17 volov, 14 krav, 2 telci; 18 telet in 25 ovnj. Uvoslilo se je 196 kg govedine, 1873 kg telatine in 1133 kg svinjine.

— Na zadnjem običnem zboru Narodne čitalnice je bil izvoljen za predsednika župan g. dr. Juro Hrašovec.

— C Trgovine v Celju bodo v nedeljo pred Božičem povečini odprte. Zaprte bodo samo nekatere iz špecerjake stroke.

— Mestni kino je bil v torek v novo renovirani dvorani odprt.

— C Nova ravnalna cena za meso. Me stalni magistrat javlja, da veljajo od 14. t. m. v mestu Celju sledeče cene kot ravnalne: za 1 kg mesa volov in telic za sprednje dele do 16 Din, za zadnje do 18 Din; krav-

je meso za sprednje dele do 13 Din, za zadnje do 14 Din; teleče meso za sprednje dele do 17 Din, za zadnje dele do 19 Din.

— C Umrla je v mesecu novembru v mestu Celju skupaj 18 oseb in sicer 2 v mestu, 15 v bolnišnici in 1 v invalidnici.

— C Občinska seja mestnega občinskega sveta se vrši v petek 18. tm. ob pol 19. zvečer. Na dnevnem redu so poročila iz raznih odsekov.

— C Za božična in novoletna darila znižane cene v modni trgovini

Peter Šterk, Ljubljana, Stari trg 18

Full-overs, Gargon-blauz (huu.), tunika, sweater, telovniki, volnene in svilne jope, nogavice, rokavice, dočlenice, šortine, čevlje, moški klobuki, moško in damsko perlo, damske torbice, lisnice, parfimi, fino milo itd. Velika izbira kozuhovine. 4046

Iz Maribora

— C Boj za ženske dolgo in kratke lase. Uredništvo »Marburger Zig.« je razpisalo tri nagrade za glasovanje glede dolžih in kratkih las pri ženskah. Vposlanih je bilo 1521 izjav, med temi 1121 izjav iz Maribora samega V Mariboru se je izreklo 573 glasov za dolge, 456 glasov za kratke lase, dočim je bilo 92 glasov nevtralnih. Izmed moških glasovalcev je bilo 80% za dolge lase, kar morajo neomogene dame vsakekar upoštevati. Prvo darilo je dobil Herman Zenz v Mariboru, drugo ga. Eberhardt iz Banata, tretje pa gđna. Lila Popovič iz Ljubljane.

— C Mariborska mestna hranilnica bo z novim letom 1926 znižala obrestno mero za posojila na 10%.

— C Za mestno klavnico se nahajajo laboratorij, v katerem se bo meso preiskovalo. Za prve aparate je dovolil občinski svet 15.000 Din.

— C Šestmilijonsko posojilo najame mestna občina tam, kjer ga dobi pod najugodnejšimi pogoji. Posojilo se porabi v prvi vrsti za zgradbo stanovanjskih hiš.

— C Veseljenj davek se zniža z novim letom 1926 od 20 na 10%.

— C Podpora mariborskega okrajnega zastopa. V plenarni seji je dovolil okrajni zastop sledeče subvencije. Obrtno nadaljevalni šoli v Mariboru 10.000 Din, vinarški in sadjarski šoli 10.000 Din, p. ožarni bramb 8.500 Din, za rejo čistokrvnih plemenskih merjascev, bikov itd. 20.000 Din, za cepila proti svinjski kugi in rdečici, 10.000 Din, za kmetijske tečaje 15.000 Din. Subvencije pričajo o dobrem gospodarstvu v okrajnem zastopu.

— C Predavanje ZKD na Ptujski Gori. V nedeljo 20. dec. ob 8. zjutraj se vrši na Ptujski gori predavanje o davkih in taksah. Priredi ga Zveza kulturnih društev za mariborsko oblast. Predava g. Otmar Meglič iz Maribora.

Najbolj hvaležni in ču prijemci božična in novo letna darila so 1202 a

trpežna garba obatev in oblačila. Za mal denar nabavite vse vrste isti edinele v do la in trgovini konfekcijske tovarne

FRAN ĐEREĐA & CIE., LJUBLJANA, Credišče 4. Tel. int. 243. Erjavčeva cesta 2.

Ljubljanska porota

V Ljubljani, dne 16. dec.

VELIKE TATVINE V ZITNEM ZAVODU.

Porotniki so potrdili soglasno obe vprašani, tako glede tatvine, kakor tudi soudeležbe (pri tatvini promoga), naka je dobil Anton Babnik 18 mesecev težke ječe.

NEPOŠLJLJIV TAT IN POTEPUH.

Sele 22letni Stefan Bašelj, rojen v Črnučah, pristojen v Mavčice, zaradi tatvine že petkrat koznovan, je zelo nevaren tat in potepuh. Delo mu smrdi, najraje se preživlja s tatvinami. Prenočuje po raznih hlevih in kraje, kar mu pride pod prste.

Letošnjo spomlad je moral obtoženec odriniti k vojakom, a 1. julija je pobegnil in se klatil po Ljubljani in okolici do 31. januarja, ko je bil aretiran in izročen svojemu polku. Dne 21. julija je šel kot vojaški begunec z nekim Viktorjem Kokaljem, ki je tudi nevaren vlomilec in tat, v Nadgorico, kjer se je Kokali spazil skozi podstrešje v Medičevo hišo ter vzel 53 srebrnih kron, 6 zlatih prstanov, 1 par zlatih uhanov in razne obleke v skupni vrednosti 2075 Din. Bašelj je stal na straži ter sta si plen razdelila.

Dne 1. oktobra t. l. se je vrnil od volakov ter tekom desetih dni izvršil devet tatvin. Dne 19. oktobra je zlezal skozi okno v zaklenjeno sobo pri Antonu Gorjancu ter odnesel naključno surovo dvojno srebrno tulaverižo, suknjič, hlače, telovnik in par čevljev, skupna vrednost 535 Din. Že naslednji dan je ukradel Karlu Markežu iz zaklenjene sobe kompletno obleko, v kateri je bilo 300 Din in par novih čevljev, skupna vrednost 530 Din. Tretji dan, to je 21. oktobra, je ukradel Ivanu Jerini zaklenjen kovček, v katerem sta se nahajala 2 klobuka, 2 para hlač, 1 odeva, 7 ovratnikov, 1 sralca in 3 kravati. Vse stvari s kovčekom vred so bile vredne 490 Din. Naslednjega dne je vlomil v kovček Matevža Navodnika in odnesel razne obleke za 940 Din. Tri dni pozneje, to je 25. oktobra, je z vitrihom odprl pisarno odvornika dr. Jeriča in ukradel 4000 Din vredni pisalni stroj. Stroj je skušal prodati, ker ga pa ni nihče hotel kupiti, ga je skril, da bi ga vnovil pri boljši priliki. Sele po aretaciji je povedal za skrivališče ter je bil stroj vrnjen lastniku. Se istega dne je odprl z vitrihom stanovanje klobučarskega mojstra Al. Janežiča ter mu pobral srebrno cigaretno dozo, tulavuro, srebrno verižico z obeskom, zlat prstan, eno obleko in 23 lir, skupna vrednost 940 dinarjev. Dan pozneje je istotako z vitrihom odprl stanovanje privatnega uradnika in mu ukradel zimsko suknjo, par starih uhanov in broško, skupna vrednost 700 Din. Isti ali naslednji dan je na enak način odprl zaklenjeno stanovanje podpolkovnika

Preiskušana zdravila

aspirinove tablete Bayer se mnogokrat ponarejajo. Da se ne varujete pred ponarejenimi izdelki, zahtevajte vedno le originalni zavoj »Bayer« (plastični kartoni s 6 ali 20 tabletami) s modrobelo rdečo versveno oznako. Odklanjajte vse druge zavojke.

dr. Kebra in odnesel dežni plašč in usnati kržuh, supna vrednost 1900 Din. Dva dni pozneje, to je 29. oktobra, je tudi z vitrihom odklenil stanovanje delavca Ivana Sparovca ter mu odnesel kompletno obleko in še en suknjič v skupni vrednosti 1030 dinarjev. Skupno vrednost vseh pokradenih stvari so cenili doletih na 13.160 Din. Vse pokradene stvari je obtoženec prodal in denar zapravil. Policia je večino teh stvari izsledila, tako da bodo oziroma so že lastnikom vrnjene.

V dobi od 1. do 31. julija in od 19. do 29. oktobra t. l. se je obtoženec potepal po Ljubljani in okolici in ne more dokazati, da se je preživljal na pošten način. Obtoženec je torej kriv hudodelstva tatvine po §§ 171, 173, 174 fl. a. 176 fl. a. 179 k. z., nadalje prestopka po členu 6 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi.

Obtoženec priznava vsa očitana dejanja. Pozvanih je 11 priči. Obtoženec pa ima tudi 12 sokrivcev, oziroma sosumniljivcev, ki pridejo vsi pred senat deželnega sodišča.

Porotniki so soglasno potrdili stavljeni vprašani glede tatvine in potepuša ter je bil Bašelj obsodan na pet let težke ječe. (Zagovornik dr. Stare.)

Sport

— Slovensko planinsko društvo v Ljubljani naznanja cenjenemu občinstvu, da priredi dne 1. februarja 1926 planinski ples v vseh prostorih Narodnega doma v Ljubljani. Čisti dobiček se porabi v kritje stroškov za gradnjo doma na Kravcu. Zato naprošamo vsa ostala društva, da vpoštevajo našo prireditev ter opustijo vsled tega vse eventualne svoje prireditve.

— Da vzpodbudimo in omogočimo interes do drsalnega sporta smo se odločili znižati vstopnino na litrskem drsalnišču 4 Din za navadna vstopnice Din 2 in za članske in dijaške vstopnice. Sklenilo se je prirediti drsalne tečaje za umetno in začetno drsanje pod vodstvom svetovnega prvaka g. dr. Fuchsa s sodelovanjem naših znanih najboljših umetnih drsalcev, kakor n. pr. g. ing. Bloudek, Vodišek Kavšek itd. Ta imena jamčijo, da bodo ti tečaji res prvovrstni. Zato je odrejen na sportnem drsalnišču poseben prostor popolnoma ločen od prostora za splošno drsanje. Dovoljujemo si opozoriti, da pripravila SK Hiriia posebno atrakcijo za večerne drsalne ure, ki bo prišla v poštev zlasti pisalcem in v zabavo občinstvu. Priklasi za tečajnike se sprejemajo pri blagajni.

— Smuški tečaj na Pohorju. Kakor že objavljeno, prične se ta brezplačni tečaj za novince (in za že deloma izveščane) dne 25. t. m. pri Mariborski koči SPD pod strokovnim vodstvom g. Rud. Badjura s asistentom g. akad. Gustavom Ogrnom. — Skupni odhod udeležencev tečaja iz Zagreba, Ljubljane in Celja v Mariborsko koto se bo vršil dne 24. t. m. in to iz postaje H o e pred Mariborom po dohodu vlaka iz Zidanega mosta v Hoče ob 11.32 (odhod iz Ljubljane ob 7.44), oziroma iz vasi Hoče (gostilna »Pri pošti«) ob 12. uri. — Pohorski smuški tečaj bo imel karakter potovalnega tečaja. Prve osnovne vaje (3 in 4 dni) pri Mariborski koči 1080 m, druge vaje pri Ruski koči 1249 m (1½ dneva), nadaljevanje pri koči na Klopnem vrhu 1280 m (1½ dneva). Tečaj se zaključi dne 1. januarja 1926 s turo po Pohorskem zrebenu navzdol v Mislinsko ali Dravsko dolino. Prijave na mariborsko podružnico SPD, Maribor.

— Smuški tečaj v Sarajevu. Gori omenjenemu smuškemu tečaju na Pohorju bo sledil drugi smuški tečaj pod istim vodstvom za novince in za izveščane smučarje v Sarajevu (prvi tečaj v Bosni) in to na dčbo pravoslavnihi praznikov (počitnice) od 4. januarja 1926, trajal pa bo približno 8 do 10 dni. Prve osnovne vaje se bodo vršile tik Sarajeva, nato se premesti tečaj na Vrh Blehašnica 2067 m. Stanovalo se bo v Observatoriju. Podrobnejši podatki za ta tečaj se bodo še objavili. Prijave na Putnik (Turist Office), Sarajevo, ali pa direktno na voditelja tečaja g. R. Badjura, Ljubljana, Marmontova ulica 18

Gospodarstvo

O pospeševanju obrtnosti in trgovine

(Referat zborničnega tajnika g. dr. Frana Windscherja na plenarni seji Zbornice za trgovino, obrt in industrijo dne 11. XII. t. l.)

Za točno poslovanje obrtnih združenj, trgovskih gremijev in združenj ter višjih organizacij njihovih je odlične važnosti in velikega pomena, da razpolagajo z izvršbenimi zadrugami funkcionarji, bodisi da so to odborniki, bodisi da so zadržali uradni. Organizacija našega obrtništva in trgovstva je dobro razvita, se napreduje in se utrjuje. Praktične potrebe teh naših stanovskih organizacij je treba vpoštevati in gledati, da se jim pomaga, kjer nastaja potreba za tako pomoč. V ta namen, da se povzdigne praktična izvršebnost zadržanih funkcionarjev v naših združenjih, gremijih in zvezah, je zbornica priredila dne 12. 13. in 14. septembra tridnevni tečaj za zadržane funkcionarje v Ljubljani ter dne 27., 28. in 29. septembra tridnevni tečaj v Mariboru. Oba tečaja sta lepo uspela in je konstatirano veliko zadovoljstvo s tema praktičnimi prireditvama.

Tečaja v Ljubljani se je udeležilo 60 zadržanih funkcionarjev ter je bilo zastopanih 41 organizacij. Tečaja v Mariboru se je udeležilo 51 zadržanih funkcionarjev ter je bilo zastopanih 48 organizacij. Na sestankih trgovcev in obrtnikov, ki so se vršili povodom tega tečaja v Mariboru, je bila izražena želja, da bi se taki tečaji v bodoče vršili tudi še na deželi in v krajih. Ki predstavljajo pomembnejše gospodarske središče. Tako željo je zbornica oglašila tudi zadržani komisar g. I. Založnik ter temeljtem svoje konference z zborničnim tajnikom dr. Franom Windscherjem izdelal načrt o tem, kako in kje naj bi se vršili taki tečaji. O tem je bilo govora v seji predsedstvenega odbora dne 27. novembra ter je po predlogu gospodov zborničnih članov Jakobu Zadravcu in Ivana Rebeke objevil sklep, da zbornica priredi take tečaje v Celju, Ptuj, Šoštanj in Ljubljano. Meru v zadnjem kraju zlasti za potrebe Gornje Radgone in Murske Sobote.

Za priredbo teh tečajev se je zbornica stavila na razpolago zadržani komisar g. I. Založnik ter je gospod veliki župan mariborske občine na našo prošnjo dovolil drage volje, da sodeluje pri teh tečajih g. zadržani komisar I. Založnik. Predsedstveni odbor je sklenil, oprizeti se te prilike, hkratu pa je zaključil, da na teh tečajih predavajo tudi zbornični funkcionarji. Stroški za te tečaje niso veliki in jih bo lahko krtili iz razpoložljivih sredstev. Materijelnih izdatkov ni, ker pridejo v poštev samo potne predavateljev. V tej zvezi mi je poročati, da se zbornica zanaša tudi za prireditve tridnevnega tečaja, kateri je namenjen učiteljem in učiteljicam na obrtno in trgovskomaterialnih šolah, število teh šol je veliko. Dejstvo pa je, da manjka strokovno izobraženih učiteljev. Taki tečaji so se pri nas pred vojno redno vršili v letih 1908 do 1912. Po prevratu je prišlo samo do enega takega tečaja v Ljubljani tako, da je danes v resnici potreba, misliti na prireditve takega tečaja. Zbornica je v tem pogledu še v korepondenci z velikim županom ljubljanske in mariborske občine ter z ministri za trgovino in prosveto, pa ju

računati s tem, da bo mogoče v kratkem prirediti tak tečaj, kateri bi se po vsej priliki vršil na tukajšnji državni srednji tehniški šoli.

Poročati mi je glede obrtnega odnosa no trgovskega pospeševanja v praktičnem smislu še to, da je zbornica izdala »Obrtno računstvo za stavbo, umetno in strojno ključavničarstvo« in za »Selenolstvo«, nadalje »Računstvo za oblačilne obrte«. Pripravlja se pa še tretja knjiga »Obrtno knjigovodstvo za oblačilne obrte«. Vse tri knjige je spisal profesor Podkrajšek. Vred to izdaje je mogoče po jako zmerni ceni dati učenecem na teh šolah strokovne knjige na razpolago. Opozoriti mi je dalje, da je zbornica pred nekaj meseci izdala dve naslovi knjigi, ki so važni za našo industrijo, trgovino in obrt ter se zovejo »Seznam eksportnih in importnih trgovin« ter »Seznam industrijskih in večjih obrtnih podjetij«, da sta v resnici dve lepi naslovi knjigi urejeni strokovno po skupinah in izkazujejo okoli 5000 firm. Seznam je jako praktičen in se zlasti vna nji interesi živahno zanimajo sanj, pa tudi v notranjosti naše države je velikega pomena za praktično trgovsko informacijo.

—g Konference o valutnem problemu. Uprava združenja bank v Beogradu je sklenila sklicati širšo konferenco, na kateri se bo razpravljalo izključno o valutnem problemu. Za to konferenco vlada v gospodarskih krogih veliko zanimanje.

—g Stanje posevkov. Po podatkih pojedelskega ministrstva je bilo stanje posevkov od 1. do 31. novembra dobro. Ponekod so poplave uničile ozimno tako, da bo treba nje preorati in zasejati z jarim žitom. Poplave so bile v ljubljanski, mariborski, primorsko - krajiški, zagrebški, oseljski, sremski, podrinski, valjevski, raški, zetski, splitski, dubrovniški, tuzlanski, sarajevski, mostarski, travniški, vrbaški in bihaški oblasti. Poljske misli so se v nekaterih krajih zelo razpasle.

—g Žitni trg. Po poročilih novosadske blagovne borze se je položaj na žitnem trgu pretekli teden nekoliko stabiliziral. Pšenice je bilo prodane 63 vagonov bakke uzanice po 290 do 287.50. Kupovali so slovenski in domači mlinci. Sremsko blago 77/78 je notralo 300. Braila je nudila dobre cene in sicer za srbiansko 3 do 4% blago 240, za boljše vrste pa 246 do 247 sh. Koruze je bilo prodano 333 vagonov. Stara je ostala pri prejšnjih cenah od 163 do 170. umetno sušeno sremsko so plačevali po 162.50 za december, popust pa 165. Nova koruza sremska je notrala 130, bakka pa 127. Kupovali so večinoma izvozniki. Po decemberskem blagu so povpraševali osobito za relacijo Jesenice in Postojna. Cene so varirale od 132 do 135. Jara koruza marec-april na Tisi je notrala začetkom tedna 158. koncem pa 150: april - maj na Tisi sred tedna 157.50, koncem 152.50. Moke je bilo prodano 21 vagonov — Ogg 455 do 465, O-baza 460. Ovsu pet vagonov bakkega po 183 do 187.50; otrobov 10 vagonov. Cena je poskočila od 110 na 120. Fižola je bilo prodano 4 vagona (bakki) po 200, uzanice blago po 187.50). Ječmen je notral do 430 met. stot., težak 165.

—g Gospodarsko stanje Evrope. Glasom letošnjega poročila ameriškega kongresa je kupna moč in nivo življenja v vseh evropskih državah daleč pod predvojnimi stanjem. Začetek nekega na bolje vidi

Amerika v uvedbi zlate valute v Angliji in v locarnski pogodbi Evropa dolguje Ameriki 7.349.914.000 dolarjev in nereguliranih je še 4.743.955.717 dolarjev. Po sedanjem

tečaju znaša dolg evropskih držav Ameriki 676 milijard dinarjev. Poleg tega so še dolgi raznih občin, tako da znaša celokupni dolg Evrope 800 milijard dinarjev.

To in ono

Pekleni stroj pred 50 leti

Dne 11. decembra 1875 se je pripetila v Bremerhavnu na parniku »Mosel« strašna eksplozija. Mrtvih je bilo 183 oseb, težko ranjenih mnogo. Bil je mrzel zimski dan, polno ledu in snega. Na bregu je bilo živahno gibanje. Delavci so vkrcali razno blago. Mnogo potnikov je bilo že na krovu. Drugi so se poslavljali na obrežju. Sredi dela uteče izpod omrzelih delavskih rok sod. Ko pada na tla v brodu, se začuje ogromna eksplozija in na stotine ljudi je zakričalo, silil se je stek, obležali so ranjeni in mrtvi. Brod je bil strašno razdeján, vse na njem je bilo razbito. Na milje okoli je značilni pritisk uničil vsa okna. V nekem grmovju, 300 metrov oddaljenem, so našli še prihodnje poletje dele razganih trupel. Hitreje, kakor se je pričakovalo, se je pokazalo ta silni dogodek. Podjetnik Thomas se je v svoji kajuti vstrelil. On je bil atentator ter je imel že marsikaj na svoji vesti. On je dal sod napolniti z dinamitom. V sodu je bil takozvani pekleni stroj. Ni pa imel namena, da bi se sod kmalu razpčil, ampak eksplozija bi se bila morala izvršiti pozneje na morju. Dve leti poprej je bila velika pošiljatev na nekem angleškem parniku, ki ni nikdar dosegel svojega dolocene pristanišča, zavarovana na njegovo ime. Tudi sedaj je bil sklenil znatno zavarovanje in najel kajuto preveza razreda za pot na Angleško. V Southamptonu se je imelo ukrcati zanj novo blago. Potem se je imela slediti eksplozija. Pekleni stroj je bil baje izborna delo, in bi bilo gotovo izpolnil, kar je Thomas dolžil. Stroj mu je napravil neki urar iz Berna. Ves svet je trepetal zbog dogodka v Bremerhavnu in skušalo se je preostali pomagati. Thomas je bil nemški Američan. Hotel je z veliko zavarovalnico priti do premoženja. Enkrat se mu je posrečilo, drugi mu je spodletelo. Parnik »Mosel« je bil popravljen in obnovljen ter je potem plul še daleč okoli po širnem morju. Ona kajuta, v kateri se je Thomas vstrelil, ni bila nikoli več potnikom oddana. Ladijo pa je vendar le spremljala nesreča. Poleti 1881. je zasia v megli na angleškem bregu na skalovje in se razbila. K sreči so bili rešeni potniki in mornari.

Kolonija gobavih

Največja kolonija gobavih se nahaja na filipinskem otoku Culuon, 300 km južno Manila. To kolonijo je ustanovil leta 1906. ameriški namestnik general Urod. Otok je dolg približno 30 km in širok 18 km, narava je krasna in vegetacija bujna. Ta kraj je izbran za to, ker leži izven prometa, da se tako preprečuje razširjanje bolezni. Potem se je hotelo doseči to, da lepota kraja ugodno vpliva na nesrečnike. Tla so rodovitna in se z lahkoto pridelava, kar potrebujejo bolniki, katerih je sedaj 6000. Otok ima samoupravo. Tudi ženske imajo volilno pravico. Vsi za delo kolonij spodobni so zaposleni ali v kmetijstvu ali pri ročnem delu. Skrbí se tudi za zabavo. Vrše se kinopredstave in koncerti. Nameščenih je za bolnike več bolniških sester in zdravnikov. Otok je pravo zdravilišče. Doslej se je po-

srečilo 25% v prvem stadiju nahajačih se bolnikov ozdraviti in vrniti glovski družbi. Posebno učinkovito proti bolezni je olje Chaulmoogra. Bolniki gredo radi na otok, ker vedo, da jih čaka dobra preskrba in da tudi se ozdravijo, ako ni bolezni že preveč napredovala. Skupno število vseh gobavih na Filipinskih otokih se ceni na deset tisoč.

SKRAJNI JE ČAS

Je, da se preneha, da eden par nogavic z 10 om in znakom (rečo, modro ali zlato)

„ključ“

traja kakor štirje pari drugih. Dobivajo se v prodajni hiši

Ruski seljaki sežigali cigane

Pred moskovskim sodiščem se obravnava nenavaden kriminalistični slučaj. Sodišče razpravlja o redkem primeru divjaštva, ko je bilo več ciganov na barbarski način živih sežiganih. Cigani so bili sežigani radi živih tovarštev, ker sta kradla konje. V bližini sela Puškinova, 28 km od Moskve, se je namreč dogodil žalosten slučaj, katerega podrobnosti so prišle na dan še le pred moskovskim sodiščem.

Julija meseca letos je jutraj okoli 7. zapazil pastir sela Kovežina dva cigana v Puškinovem gozdu, ki sta vodila konje, ukradeni kovežinskemu prebivalstvu. Takoj se je vrnil v selo ter sporočil vaščanom, kaj je opazil v gozdu. Vest o konjskih tatovih se je bliskovito razširila po vseh okolicaških in oddaljenih vaseh. V eni uri se je zbrala velika, okoli 300 moških broječa množica, oborožena s cepci, krepelci, vilami in celo s puškami. V vasi zbrana množica je nato v spremstvu žena drvela proti gozdu, kjer je taborila ciganska družba, kateri sta pripadala tudi konjska tatova. Kmetje so se razdelili na več napačnih skupin ter začeli obkoljevati gozd, da vjamajo cigane. Ko so vstopili v gozd, so začeli kmetje tuliti, kričati in točiti ob reveza, ozroma streljati v zrak. Bil je pravi ples indijancev. Obkolili so cigane ter jih zvezali. Začeli so jih neumljeno tolči in pretepali. Kmalu so ležali cigani v mlakužah krvi. Osveteželji kmetje se še niso zadovoljili. Odvlekli so ranjene cigane iz gozda. Na polju so postavili ogromno grmado iz suhega drvečja. Na grmado so pometali nezvestne cigane in jih nato sežgali. Cigani so bili na grmadi privezani ob velik kol. Nekateri cigani so se skušali v zadnjem trenotku rešiti, toda kmetje so jih znova pometali na grmado. Ko je grmado pogorela, so kmetje izpod pepela potegnili sežgana trupla ciganov ter jih pokopali ob divjem veselju.

Radi direktne udeležbe pri sežiganju ciganov je obtožen sedaj 26 kmetov, med njimi tudi dva člana vaškega soveća.

Ker cenilo
Simonovo
maš 10
(Crema Simon)
boste iz vsakega zdravnika razloga rabila tudi
Simonovo
mi o

(Sapom Simon). Ustrezna ista zahteva po popolnosti polti, ne draži kože, ampak jo čisti ljubkajočo s svojo milino in svojo blago vonjavo.

Napredaj posod:
CREME, POURE & SAVON SIMON
Parfumerie Simon, 59 Fg. St. Martin, Paris.

Julijska krajina

—j V Košan pri Postojni so kupili »drugorodni« dve italijanski zastavi in jih darovali, da se zbrše in pozabi neki dogodek, eno orožniški postaji, drugo pa župnišču. Izročitev je bila slovesna ob navzočnosti zastopnikov politične in oborožene sile. Pašstovsko glasilo beleži, laskavo izkazano vdanost »drugorodcev« do fašizma... Hočeš, nočeš, moraš!

—j Renče so dobile kip predsednika Mussolinija in sicer po slavnosti povodom otvoritve novega šolskega poslopja. Kip, ki je delo goriškega kiparja L. Rosolena, so darovali renški občinski goriški vojni dobrovolci.

—j V francoskih rudnikih je zaposlenih več goriških rojakov. Ljudje si iščejo službo po svetu, ker v sedanjih časih doma za marsikoga ni kruha. Trdo je delo v rudnikih in plača različna. Kdor nima poguma, zdravih pljuč in trdnih mišic, naj nikar ne misli na izselitev. Kdor le more, naj vstaja na domači grudi!

—j Goriško vino. »Gospodarski Vestnik« poroča: Na Goriškem se je letos pridelalo brica 20.000 hl, vipavca 58.000 hl, terana (v komenskem okraju) 8800 hl, ostali kraji 27.500 hl, skupaj 114.000 hl. V sled slabih vremenskih razmer se je trgavec vršila ponekod predčasno, radi tega je tam vino po kakovosti manj vredno. Na trgu vlada precejšnje mrtvilo: ni ne ponudbe, ne kupcev. Srednje cene, za dobrega brica 260 do 280 L za hl, za prvovrstno blago tudi 300 L za hektoliter, za vipavca 250 L, za kraški teran 300 L. Stare zaloge so izčrpane.

—j Poroka. Poroča se je znan in spoštovani industrialec in župan v Ajdovščini gosp. Ignacij Kováč z gđ. Pijo Šaplovo iz ugledne družine v Sturijah.

—j Brigantstva v Istri menda ne bo nikdar konec. Collarich je zaprt daleč proč od dežele, po istrskih poteh in selih pa se vrše brigantski napadi naprej, skoro dan za dnevom. Na cesti Vodnjan - Marčana so napadli štirje oboroženi brigantje voznika tvrde Sanze in Fronzin, ki je vozil razne jestvine in drugo blago. Prebrskali so voz in preiskali voznika, pri katerem so dobili samo par lir. Na vozu ni bilo nič za nje. Jezni radi neuspeha so pretepli voznika in potem zbežali v bližnji gozd. Orožniki jih iščejo, toda brigante iskati je težak in nevaren posel.

—j Detomora je bila obtožena Terezija Humar iz Grgarja nad Solkanom. Pred poroto v Gorici je bila obsojena na tri leta in 9 mesecev zapora, katera kazna na njo je odpuščena po in dultu. Bila je takoj izpuščena na svobodo.

Barvni trakovi, ogljeni, indigo in povoščeni papir, hektografični zviti in aparati, podloge za stroje pri Lud. Baraga, Selenburgova 6 | Telefon 41. 113

IDEAL

Pletilni stroji

najnovjšega ratenta »Ideal« nemškega fabrika, dalje stroji lastnega izdelka z jamstvom in poukom so brezkonkurenčni. Dobijo se le iz generalnem zastopstvu za Jugoslavijo in izdelovalca

F. Kos, Ljubljana, Zidovska ul. 5

Ceniki in poiznisi brezplačno.

ARGUS

je naš najboljši domaći informacijski zavod ima v vseh mestih sanasjive poverljivke daje informacije o vsem, posebno pa se o imovnem stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in privatnih oseb —ove informacije so točne, izpne in bise se nahaja v vuku Karadžića ul. 11., Beograd —ov telefon je 6-25, a brzojavni nast. Argus

Karel Turk

bivši orkestarovod

danes ob 8. jutraj po dolgoletni mučni bolezni v 62. letu starosti nenadoma preminul. Pokopn kov pogreb bo v petek, dne 18. t. m. ob 2. pop. iz h se žalosti v Vrhovčevi ulici šte. 9 na pokopališče k Sv. Križu. Dragoga rajnika priporočava v molitev in blag spomin.

Ljubljana, 16. decembra 1925.

Magdalena Turk, soproga, Anton Turk, brat.

Za vsako sprejemno ceno

prodajam klobuke, slavnike ter vse rotkeščine za modiste. — **Minka Horvat**, mod stika Ljubljana, Dalmatinova ulica 10/II.

Metek

črn, izginil. — K or ga prinese Ambrožev trg 9, dobi nagrado.

Pređa so

skoraj nova moška suknja za sredn postavu. Cena Din 500.— Naslov pove uprava »Slov. Naroda.«

Priporočila so

Gostilna pri Kovaču

Kolodvorska ulica 27, kjer se točijo pristna dalmatinska vina. Tam se dobe tudi vsake vrste mrzla in gorka jedila. 4944

Absolventinja

trgovske šole, zmožna slovenskega in nemškega jezika, strojepisja in stenografije — išče začetno službo. — Ponudbe pod »Stalna/4894« na upravo »Slov. Naroda.«

Radio-aparate

slovenskega »Siti« (čuje se celo Amerikall prodaja Ljubljanska komercialna družba, Ljubljana, Bleiweisova cesta št. 18.

Revmatizem

akutni in kronični, bolečine v kosteh, zbadanje, otekloti, tinitus, želodčne krče, glavobol, protin, ishias in nevarljiva vsake vrste ozdravi na zanesljivje

russki obliž

dovoljen od ministrstva zdravja v Beogradu. Premnog zahvalna pisma potrjujejo njegovo zdravilnost. Originalna škatlica stane Din 25 in se dobiva po skoro vseh lekarnah in drogerijah. V notranjosti države po povzetju.

Dvorska anetka Bogojević, Šopije.

Elektromonter

se sprejme v stalno službo. Predpogo: znanje ključavničarstva ali sorodne stroke. Plača po dogovoru. Ponudbe pod »Stalna služba/493« na upravo »Slov. Naroda.«

Zaradi

pozne sežije pri vsakem klobuku 15% ročnosta. **Stučky - Maško.** Zid-vška ul. ca št 3

V. na »Opolo«

prvovrstnega, (19 hektolitrov) — se prodaja po ceni Din 630 1 ter. — Vprašate: Spodnja šk. Sv. Jerne cesta št. 8

Terdka,

več let obs oče, dobro vpeljana, lastne zaloge v prosti luki v Trstu, želi zastopstva pol edelskih izdelkov. Prvorst e r. fevence. — Cenjene ponudbe pod »Slov/4951« na Slo. Nar.

Vsak dan sveže cvetje

ima cvetličarna P. Sl. mence. Sv. Petra cesta št. 33 — ter se priporoča za izdelavo šopkov, vencev, raznih košaric in aranžmajev. — Postrežba točna in rečna. 4832

Večjo sobo

prazno, po možnosti s souporabo kuhinje išče zakonaki par brez otrok — Ponudbe pod »Decembar/4895« na upravo »Slov. Naroda.«

Lokal

priljubljen za brivnico v mestu na prometnem kraju se išče v najem. — Ponudbe pod »Brivnica 4897« na upravo »Slov. Naroda.«

Kurujemo zlato,

srebro, platin. — Tovarja za ločenje dragih kovin, Sp. Šiška, Sv. Jerneja cesta 8. 4853

Okasionalno kupite

radi zmanjšanja prevelike zaloge:

briljante, bisere

zlatnino, ure, srebrna namizna in jedilna orodja pri

Jos. Eberle Ljubljana, Mestni trg 17.

Elegantne dame zahtevajo za svoje plašče, dnevnne oprave ter večerne toalete

Les Tissus A.G.B

kreirane v Parizu. — Prodaja samo trgovcem.

ZAGREB, JELACIĆEV TRG 20/III. TELEFON 6—99.

Lepo darilo za božič je nov klobuk

ki ga lahko kupiš pol ceneje kot drugje. — Ogled si bogate zaloge najmodernejših, najfiniših, kakor tudi preprostih klobukov pri

Jos. Pok nasl. A. Jamnik, Ljubljana, Stari trg